

GİRİŞ

Çağımızın getirmiş olduğu yenilikler sonucunda her alanda başlayan makineleşme, el zanaatları ile ilgili çalışmalar yapan ustalarımızın sayısında büyük bir düşüş meydana getirmiştir. Bilgisayar artık her iş kolunda kullanılmaya başlanmıştır. Küçük silikon beyinlerin hakim olduğu böyle bir ortamda, gelişen teknoloji sadece birkaç yıl öncesine kadar imkansız denebilecek şeyleri yapmayı başarmıştır.

Böyle bir zamanda gerçekleşen gelişmeler bazı iş alanlarının ortadan kalkmasına veya gerilemesine sebep olmuştur. Bu hem dünya hem de ülkemizde böyledir. Yakın bir zamana kadar basit teknikleri ve araçları kullanarak çalışmalarını sürdüren zanaatkarlar artık teker teker yok olmakta. Bunun sonucu olarak o iş kollarındaki yılların birikimi ortadan kalkmaktaydı. Çırak-kalfa-usta üçgeni tamamen yok olmaya başlamıştı. Sac mangal yapımını ele alırken aklımdan geçenler böyleydi. Eskiden belirli merkezlerde çok sayıda bulunabilen bu kişilerin (Genelde bu konu ile sobacılar ilgileniyor.) sayısı çok azalmıştır. Bakırköy Demirciler Çarşısı'nda eskiden çok sayıda bulunan sobacıdan bugün sadece iki tanesi ayakta kalabilmiştir.

Bu çalışmada, kültürümüzde önemli bir yere sahip olan mangalın tanımı ve günümüzdeki halini alana kadar geçirdiği aşamalar hakkındaki bilgilerin yanı sıra, bir sac mangalın yapımı esnasında çekilmiş olan fotoğraflar da bulunmaktadır. Günümüzde gıda pişirmek amacıyla üretilen mangalların yanında (Köfteci ve kebabçıların kullanmış olduğu tipte.) turistik amaçlı veya bir dekorasyon ögesi olarak kullanılmak üzere imal edilen mangallar vardır. Konuya bu açıdan yaklaşılması bile sevindirici bir adım olarak karşılanmalıdır.

Ben burada bir tür metal zanaatçılığı olan sac mangal yapımı açısından konuya yaklaşmaya çalıştım. Konuyu sadece mangal açısından ele almamalıyız. Diğer zanaatları da araştırıp, inceleyerek onları nasıl koruyup yaşatabileceğimizi incelemeliyiz. Devlet tarafından gerçekleştirilebilecek olan projelerle başarılı sonuçlar elde edileceği tahmin edilmektedir. Meslek liselerinde yapılacak olan düzenlemelerle nitelikli ustalar yetiştirilebilir. Bir süre öncesine kadar bu işlerle ilgilenen fakat bırakmış olan küçük esnaf ve zanaatkarlar için teşvik edici çalışmalar yapılmalıdır.

Bizlerin yaşantısının birer parçası olan bu eşyaları yapan ustaların korunması ve bu zanaatların yaşatılmasının gerektiğine inanıyoruz. Yoksa bunları da elimizin altından kayıp giden diğer değerlerimiz gibi yitireceğimiz düşünülmektedir.

Bu belgeleme çalışması birçok aşamadan geçilerek hazırlanmıştır. Çalışma öncesinde ve çalışma sırasında yapılan işlemlerle ilgili olan gözlemlerimiz ve düşüncelerimiz daha sonra ki bölümlerde belirtilmiştir.